

Vida Krisztina

MESÉLJ VALAMIT, CSAK NEKEM

A mikor megszólalt az első kolomp, mindenki tudta, hogy azonnal be kell zárni ajtót, ablakot, és egy pillanatra sem szabad kinézni az utcára, míg a nyáj át nem vonul a falun. Egy egész éjszaka, sötétedéstől napkeltéig hallatszik mindenhol a bégetés, ugatás, kurjongatás, aztán egy évre eltűnnek a hegyek között.

Nem szabad kimenni, kiabálják a szülők, aki kimegy, azt elviszi a juhász. A gyerekek reszketve bújnak a paplan alá, a felnőttek bezárják a kaput, elhúzzák a sötétítőket és várnak, míg elmúlik a veszély.

Péterke bebújt az ágy mögé, az asztal alá, a kamrába, a szekrénybe, de bárhová bújt, mindenütt nagyon félt. Végül az apja ölje vette, és a fülébe súgta, hogy bátorság, aki szót fogad és nem néz ki, annak nem eshet bántódása.

- Hazajön ma Sanyika? - kérdezte a kisfiú, nagy barna szemével reménykedve nézett hol az apjára, hol az anyjára.

- Hazajön, drágám, hazajön - mondta halkán, szinte suttogva az anyja barátságos kerek arcán boldog mosollyal.

A juhok egy hideg őszi estén érkeztek. Senki nem tudta, mikor jöttek először, így volt ez emberemlékezet óta, néha felbukkantak, majd hosszú évekre eltűntek. Zsuzsa éppen vacsorát főzött, amikor meghalotta a zajt. Sötétedik, be kéne már jöjjön a gyerek, gondolta, és sietős léptekkel kifelé indult. Sanyika ott állt a kapu előtt és megbabonázva nézte a fehér gyapjútengert. Gyerünk befelé, késő van már, szólt az anyja. Az állatok mögött jött a juhász, egy hatalmas termetű, bajuszos férfi. Nem szólt, csak biccentett a fejével. Mikor Zsuzsa ránézett, hirtelen úgy érezte, megfagy az ereiben a vér, megmagyarázhatatlan rettegés fogta el. Érezte, hogy a gyerek is fél, olyan erősen szorította a kezét, mint még soha. Gyorsan köszönt egy jó estét, majd befordult az udvarra és becsapta maga mögött a kaput.

- Ki volt ez a bácsi? - kérdezte reszkető hangon a kisfiú.

- Egy juhász, nem bánt, ne félj tőle - felelte Zsuzsa, mert maga sem értette, mitől rémült meg ennyire. Megsimogatta Sanyika borzos,

göndör fejét, és a fiú lassan megnyugodott. Közben a kisebbik gyerek, Péterke is felébredt a délutáni alvásból, és vidáman mondogatta, hogy bájánya, hol van a bájánya. Próbált kinézni, de hiába nyújtózkodott, nem érte el az ablakot. Mikor az apjuk hazaért a munkából, a juhok még mindig ott voltak a faluban. Vacsora után a szülők lefektették a gyerekeket, majd ők is aludni tértek, de Zsuzsa többször is felriadt éjszaka. Eszébe jutott egy régi történet. Még a nagyanya mesélte neki kiskorában, hogy van egy juhász, aki minden gyereket elvisz, aki csak ránéz. Akkor nagyon megijedt, és valahányszor legelésző bárányokat látott, mindig eltakarta a szemét. De a juhász nem jött, ő pedig a városba került. Az iskolában jól kinevették a többiek, micsoda hülyeségekben hiszel, te Zsuzsika. Ez csak egy legenda. Csak egy legenda, ismételte magában, amíg végül elnyomta az álmot.

Reggel fáradtan, mégis vidáman ébredt, kávéfőzőt, szendvicset csomagolt, majd benyitott Sanyika szobájába, hogy felébressze és iskolába küldje a kislányt.

De Sanyika nem volt az ágyában, nem volt a szobában, nem volt sehol a házban. Hiába keresték a kertben, az udvaron, a faluban, senki nem látta. Az emberek nekiindultak, összejárták a dombokat, az erdőt, a szomszéd falvakat, de nem került elő. Eltelt egy hét, majd kettő, egy hónap, majd kettő. Jöjjenek, keressük még, könyörgött Zsuzsa, de az emberek csak a fejüket csóválták, nem jön az már haza többet. Péterke látta, hogy anya és apa többet nem nevetnek, nem mosolyognak. Jöttek a szomszédok, fojtott hangon beszélgettek, részvétem, nagyon sajnálom, mondogatták. Zsuzsa minden este meggyújtott egy gyertyát a konyhaasztalon, és várt. Eltelt egy év. Egy hideg őszi estén újra megérkezett az idegen nyáj. Korán lefeküdtek, de nem tudott elaludni, csak forgolódott. Hallotta, hogy a férje sem alszik, ő is izgatott, mintha várna valamire.

Éjfélkor kopogtak az ajtón. Egy bárány állt a küszöbön. A piszkosfehér gyapjában sár, bogáncs és tűlevelek. Magával hozta a távoli hegyek minden mocskát. Kíé lehet ez az állatka, fordult a férjéhez Zsuzsa, de mire visszanézett, a bárány eltűnt. Az ajtóban Sanyika állt. Soványan és sápadtan, de egyébként sértetlenül. Annyi kérdés lett volna, de a szülők szólni sem tudtak, csak ölelték a gyermeküket és sírtak. Péterke félve elhúzódott egy sarokba, csak nagy sokára jött rá, hogy ez az idegen az ő testvére. Aztán megnyugodott, látta, hogy anya és apa

nevetnek, mosolyognak. Ez a fiú hasonlít anyára, éppen olyan kerek arca, éppen olyan meleg barna szemei vannak, és olyan, mint apa, éppen olyan borzos a haja, a rakoncátlan sötét fürtök éppen olyan játékosan lógnak az arcába, majdnem olyan magas és erős, nyugodt, lágy hangon mesél, semmitől nem kell félni, míg itt van.

- Nem maradhatok sokáig, reggel továbbmegy a nyáj, mondta Sanyika, de ma éjjel itt leszek. És mesélt a távoli hegyekről, sziklákról, perzselő napsütésről, kemény fagyokról, hóviharokról, medvékről, farkasokról.

Péterke hamarosan elaludt az ölében. Sanyika bevitte a szobájába. Mikor ki akart menni, a kicsi felébredt.

- Mesélj még valamit, csak nekem - kérte Péterke.

- Már mindent elmeséltem - felelte Sanyika.

- Ne menj még el! - motyogta álmosan Péterke.

- Most mennem kell, de jövőre itt leszek - felelte mosolyogva Sanyika. Aztán hirtelen elkomorodott, és a legszigorúbb hangján szólt a kisöccséhez. - Jól jegyezd meg, soha nem szabad kinézned, amikor a nyáj itt van, soha!

Ahogy a hajnal első fényei felderengtek, a fiúból ismét báránka lett, és elment a nyájjal a hegyek közé. Aznap más családokból is tűntek el gyerekek. Itt lesznek jövőre, látják még őket, vigasztalta Zsuzsa a kétségbeesett szülőket.

Így telt el egy újabb év, mindenki csak arra az egy napra várt, mintha nem létezne többet a faluban karácsony, újév, vakáció, szabadság. És ősszel valóban jöttek a gyerekek. Éjfélkor érkeztek, napkeltekor távoztak. Azt beszélték, hogy a juhász maga az ördög. De semmi nem segített, aminek az ördög ellen működnie kellett volna. Hiába minden szentkép és kereszt, hiába jött a pap és mondott imát, a nyáj egyre csak duzzadt, növekedett.

Megjött Sanyika is, és csak mesélt, mesélt egész éjjel. Szép helyeken jártak, zöld mezőkön legelésztek, hús patakokból ittak, nem volt sok farkas, ritkán jöttek vadállatok. Péterke eldöntötte, hogy nem alszik el, de akárhogy igyekezett, egy egész éjszakát nem bírt átvirrasztani.

- Mesélj valamit, csak nekem - kérte lefekvés előtt a bátyját.

- Már mindent elmeséltem - felelte Sanyika. Megvárta, míg Péterke elalszik, aztán kiment, hogy a maradék időt a szülőkkal töltsse. Amint reggel lett, magára öltötte a báránybőrt, és elment a hegyekbe.

Péterke hatéves lett, hamarosan iskolás. Megnyúlt, magasabb lett. Éppen olyan vagy, mint a bátyád, mondogatták neki a faluban. Úgy nőtt fel, hogy mindig is tudta, azon a fagyos őszi éjszakán nem szabad kinézni az ablakon. Tele van a világ szabállyal. Egyik bosszantóbb, mint a másik. Nem szabad a késhez nyúlni, tűzzel játszani, ollót a szájba venni, kóbor kutyákat simogatni. De ez valami más. Ezt a felnőttek nem csak úgy kitalálták. A szörnyeteg létezik, és nem csak a mesékben. Láttá, hogy akivel ma még együtt játszik, holnap már lehet, hogy nincs. Ha elvisznek a hegyekbe, te is egy leszel az állatok között. Hideg lesz, eső, hó és jég. Kíméletlenül hajtanak, amíg már lépni se tudsz, és ha mindez nem volna elég, éjjel se vagy biztonságban, bármikor jöhetnek a vadállatok. Ezt hallották a gyerekek otthon a szülőktől, a szomszédoktól, a tanítóktól. A felnőttek gondoskodtak róla, hogy egy pillanatra se felejtsek el a legfontosabb szabályt.

Ahogy nőtt, egyre messzebb csatangoltak a szomszéd gyerekekkel. Még világosban gyere haza, mondták a szülők, és ezt szépen be is tartotta. Egyszer aztán tovább maradt kint, már alkonyodott, amikor hazaért. Péterke még sosem látta ennyire félelmetesnek az anyját. Zsuzsa kiabált, sírt, egy hétig nem mehetsz sehová, de ha még egyszer ilyen későn jössz, akkor soha többet. Már a szobájából hallotta, hogy anya és apa vitatkoznak. Ha neki is valami baja esik, abba én belehalok, mondta anya. Tudom, de akkor sem tarthatod egész nap itthon, mondta erre apa.

Otthon alig-alig hangzott el Sanyika neve, mégis ott volt a reggeli kakaó illatában, a vacsora ízében, a hűvös reggelekben, a bárányok bégetésében, a kutyaugatásban. Vajon merre jár, nem esett-e baja, sóhajtotta Zsuzsa, valahányszor esténként együtt volt a család. Várjunk és reménykedjünk, nem tehetünk mást, felelte ilyenkor a férje.

A Mikulás, a karácsony és a születésnap mellé még egy nap került Péterke naptárába. Hányat kell még aludni, míg hazajön Sanyika, kérdezte lefekvés előtt, és akkor anyával és apával együtt áthúztak még egy kis fekete számot. Eggyel kevesebbet, mint tegnap.

- Én nem kérek bárányt. Soha többet - mondta Zsuzsa húsvétkor. Pedig nagyon szerette, és olyan csodálatos sültet és pörköltet tudott belőle készíteni, hogy még Péterke is evett belőle, pedig válogatós gyerek volt. Eltelt bárány nélkül is az ünnep, tojást festettek, ebédre

pedig főztek valami mást. De éjjel Péterke nem tudott aludni, csak forgolódott és valahányszor lekoppant a szeme, egy hatalmas üstöt látott, benne rotyogó pörkölt. Ott volt a szörnyeteg, éles fogak, villogó szemek, kavargatta, kóstolgatta a pörköltet. Amikor felriadt, eldöntötte, hogy nem fog többet aludni, de a fáradság mégis legyőzte, és akkor megint jött az álom. Aztán néhány hétig-hónapig nyugodtan aludt, de mikor már kezdte volna elfelejteni, a szörnyeteg ismét megjelent álmában.

Ahogy közeledett az ősz, a szülők egyre izgatottabban vártak. Jöttek a gyerekek, jött Sanyika. Amikor bekopogott, Péterke már szaladt is ajtót nyitni. Nahát, hogy megnőttél, csodálkozott Sanyika, és amikor Péterke szemébe nézett, látta, hogy az öccse már mindent ért.

- Ma mesélek valamit - mondta Sanyika -, csak neked - és elmondta, hogy a juhász valóban szörnyeteg, vannak éles fogak, villogó szemek, pont, mint a mesében. - És szereti a báránysültet. A pörköltet is, de valami mást is el kell még mondanom - tette hozzá -, a hegyi szörnyek néha összegyűlnek éjszaka inni. Egyszer, amikor már nagyon sokat ittak, a juhász elmondta a többieknek, hogy milyen ostobák ezek az emberek, még annyit sem tudnak, hogy ha hét nappal a nyáj érkezése előtt sót szórnak a küszöbre, többet nem fog a gyermekeken a varázslat. Én még nem aludtam, és mindent hallottam. Most már te is tudod, most már mindenki tudni fogja.

Az iskolával, a munkával és az otthoni tennivalókkal csaknem elrepült az év. Péterke betűket és számokat tanult, a szülők dolgoztak, éltek, ahogy tudtak. Lassan megszokták ezt az új rendet, tették a dolgukat. Mindenkiben feltámadt a remény. Ennyi, csak egyetlen apróságot kell tenni, és megszabadulnak ettől a rémálomtól.

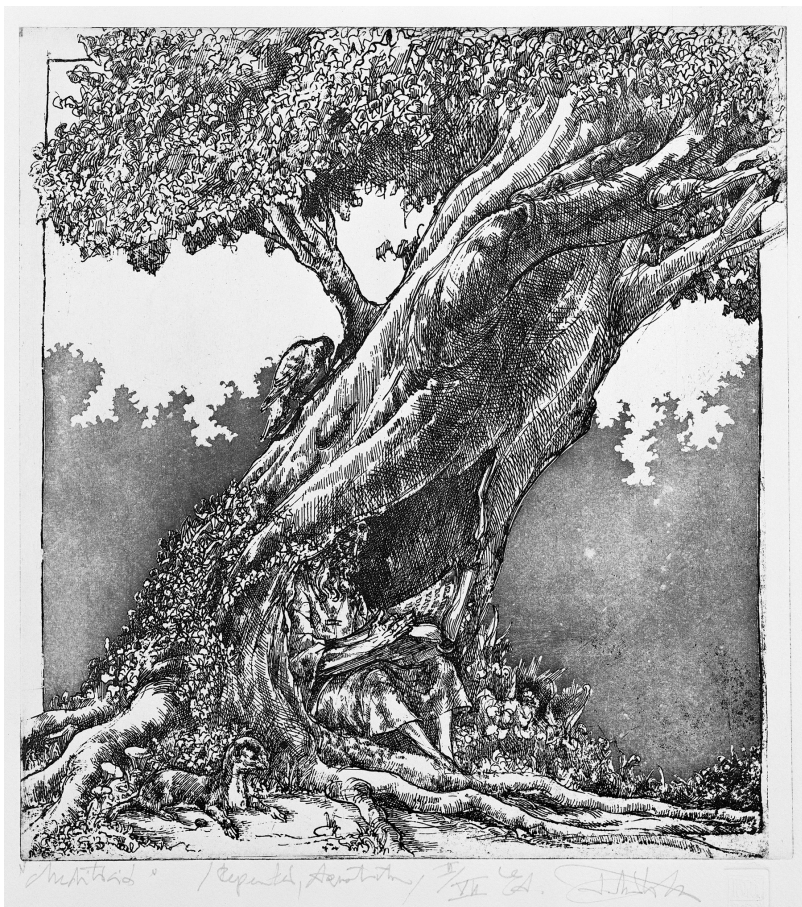
Ősszel megjött a falu juhásza és mondta, hogy sok állatot elvittek a farkasok, a medve is minden éjjel rájuk járt. A Zsuzsáék hat birkája épségben hazaért, de a szomszédnak kettő is odaveszett. A mieink már itt vannak, suttoztak az emberek, hamarosan jön az a másik. Jött is, ahogy az első fagy megérkezett, felhangzott a kolompolás. Az emberek bezárkóztak, még a villanyt is eloltották. Ahol vártak valakit, csak ott égtek a lámpák.

- Hazajön ma Sanyika? - kérdezte Péterke.

- Hazajön, drágám, hazajön - felelte az anyja.

Megtették, amit kellett, leszórták a sót. Most már nem csak hazajön, el se megy többé.

Nem feküdt le senki, lesték, figyelték, mikor érkezik a bárány. Eltelt egy óra, eltelt kettő, eltelt három. Éjfélkor felhangzott egy magányos farkasüvöltés.

Meditáció, 2002

(30 x 40 cm, repesztés, aquatinta)